

Lastekaitsetöötajate põhikoolitus

1. Õppekava nimetus: Lastekaitsetöötajate põhikoolitus

2. Õppekavarühm: sotsiaaltöö ja nõustamine

3. Eesmärk ja õpiväljundid

3.1 Eesmärk

Lastekaitsetöötajad omandavad, hoiavad või täiendavad tööks vajalikku kompetentsust Lastekaitseeaduses või muus õigusaktis pandud ülesannete täitmisel lapse heaolu ja arengu, õiguste ja huvide tagamiseks.

3.2 Õpiväljundid

Koolituse läbinu:

- teab lapse ja perekonna heaolu hindamise raamistikku ja oskab seda kasutada
- teab lapse ja perekonnaga töötamise põhimõtteid ning juhtumikorralduse protsessi
- saab aru ennetustöö eesmärkidest ja ülesannetest
- tähtsustab KOV laste ja perede heaolu profiili koostamist
- teab lapse õigusi ja parima huvi väljaselgitamise põhimõtteid ja protsessi
- saab aru lapse ja vanema õigussuhte olemusest ja lapse perest eraldamise protsessi alustest
- saab aru enda rollist erinevates menetlustes ja oskab koostada avaldusi ja arvamusi kohtule
- teab kohaliku omavalitsuse kohustusi eestkostjana
- näeb perekonda süsteemina ja oskab märgata pere arengufaasi
- oskab oma töös algtasemel kasutada genogrammi
- oskab rääkida lapsevanemale lastekaitse ootustest kaasates neid koostööle
- teab baastasemel vestlustehnikaid, mis soodustavad positiivseid suhteid pereliikmetega
- teab baastasemel lapsekeskse vestluse põhimõtteid ja oskab küsida lapse arvamust
- teab positiivse vanemluse põhimõtteid
- oskab suhelda perega kriisiolukorras
- saab aru oma rollist asendushooldusel oleva lapse ja tema perega töötades

4. Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Kohalike omavalitsuste ja Sotsiaalkindlustusameti lastekaitsetöötajad ning nende ülesandeid täitvad sotsiaaltöötajad.

5. Õppe kogumaht, selle ülesehitus, õppekeskkond ja õppevahendid

Õppe kogumaht on 108 akadeemilist tundi, millest 80 on auditoorne kontaktõpe ja 28 iseseisev töö. Koolitus toimub õppetöoks sobivates koolitusklassides / veebikeskkondades. Veebis toimumisel muutub kontakttundide ja iseseisva töö osakaal, juurde lisandub videoloengute ja kirjalike materjalidega tutvumine lisaks kodutöödele.

Koolitus koosneb neljast moodulist, mis on läbitavad ka iseseisvatena.

Koolitusel osalejatele jagatakse kaustad õppematerjalidega või tagatakse õppetöoks vajalikud veebikeskkonnad.

6. Õppeprotsessi kirjeldus, sh õppe sisu, õppematerjalid ja -meetodid

Õppe sisu ja maht
<p>ENNETUS JA KOGUKONNATÖÖ moodulis analüüsitakse ennetustegevust kohalikus omavalitsuses kolme ennetustöö tasandi abil, arutletakse kogukonna kui ressursi üle lastekaitsetöös, defineeritakse teadmiste- ja teaduspõhine lähenemine ning võrreldakse seda refleksiivpraktikaga, nimetatakse tõenduspõhiseid programme Eestis. Õpitakse, kuidas käib laste ja perede heaolu olukorra analüüsimine kohaliku omavalitsuse tasandil ja milleks see vajalik on.</p> <p>Kodutöö: oma piirkonna ennetustegevuse ja kogukonnatöö analüüs VÕI enda ennetustegevuse refleksioon.</p> <p>Mooduli eesmärk on ennetustöö eesmärkide ja -tegevuste sisu mõistmine ning kohaliku omavalitsuse ja lastekaitsetöötaja rolli teadvustamine ennetustegevuses.</p> <p>Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 4 akad/h.</p>
<p>LASTEKAITSETÖÖ ÕIGUSLIKUD ALUSED moodulis õpitakse tundma lapse õigusi ja parima huvi väljaselgitamise põhimõtteid ja protsessi, lapse õiguslikku staatust ja vanust erinevates menetlustes, hädaohus oleva lapse perekonnast eraldamisega seotud toiminguid. Arutletakse lapse ja vanema õigussuhet, vanemate ühist hooldusõigust, otsustusõigust, hooldusõiguse osalist ja täielikku lõpetamist, üleandmist, piiramist, peatamist, äravõtmist. Samuti suhtlusõigust, eestkostet ja erieestkostet, lepitusmenetlust, lapseröövi. Moodulis vaadatakse ka haldusmenetlust, täitemenetlust, lastekaitsetöötaja õigusi ja kohustusi erinevates menetlustes. Õpitakse koostama arvamusi kohtule.</p> <p>Kodutöö: kohtule arvamuse koostamine etteantud juhtumi alusel.</p> <p>Mooduli eesmärk on ülevaade kohaliku tasandi lastekaitsetööd reguleerivast riigisisestest ja rahvusvahelisest seadusandlusest.</p> <p>Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 10 akad/h.</p>
<p>LAPSE HEAOLU, HINDAMINE JA JUHTUMIKORRALDUS moodulis analüüsitakse lapse heaolu, abivajava ja hädaohus oleva lapse mõisteid. Hinnatakse gruppides lapse ja pere heaolu hindamise kolmnurga elementide abil lapse heaolu, aluseks on üks näidislugu. Arutletakse piisavalt hea vanema mõiste üle. Analüüsitakse juhtumikorralduse protsessi ja piiritletud küsimust juhtumiga töötamisel. Lisaks analüüsitakse juhtumiplaani või rolle võrgustikutöös.</p>

Kodutöö: ühe lapse heaolu hindamise kirjelduse koostamine ja piiritletud küsimuse formuleerimine.

Mooduli eesmärk on lapse heaolu mõistmine, oskus seda mitmekülgset hinnata ja leida lahendusi juhtumikorraldust kasutades.

Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 6 akad/h.

TÖÖ LAPSE JA PEREGA moodulis analüüsitakse perekonda süsteemina ja pere erinevaid arengufaase, harjutatakse genogrammi koostamist. Õpitakse tundma informeeritud nõusoleku mõistet ja vestlustehnikaid tööks lapsevanematega, analüüsitakse neid ja harjutatakse. Samuti õpitakse tundma lapsega vestlemise põhimõtteid ja harjutatakse seda. Tutvutakse baastasemel positiivse vanemluse põhimõtetega. Õpitakse tundma kriisireaktsiooni etappe ja lapse või vanemate toetamist nendest. Analüüsitakse, kuidas toetada lapse identiteeti asendushooldusel ja miks on oluline hoida suhteid lapse ja tema päritolupere vahel.

Kodutööd: genogrammi koostamise lõpetamine, vestlustehnikate analüüs, lapsega suhtlemise soovitude/tehnikate analüüs ning meetodite, strateegiate ja vahendite kirjeldamine, mis abistavad lastega suhtlemist erinevates vanusegruppides.

Mooduli eesmärk on abivajava lapse heaolu tagamiseks perekonna toetamine ja lapse kaasamine tema elu puudutavate otsuste tegemisel.

Auditoorne töö 32 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 8 akad/h.

Õppemeetodid: mini- ja interaktiivsed loengud, grupitööd, juhtumite analüüsid, rollimängud, paaris harjutused, konkreetset ülesanded, videote vaatamine ja analüüsimine, iseseisvad tööd.

Õppematerjalideks on slaidid, töölehed, kirjalikud kokkuvõtted, videoloengud, erinevad seadused ning *Lapse heaolu hindamise käsiraamat* (2017). Tallinn: Sotsiaalkindlustusamet.

7. Hindamine ehk õppe lõpetamise tingimused

Koolituse lõpetamiseks on vajalik kõigi moodulite kontakttundides osaleda vähemalt 85% mahust ja kõigi iseseisvate tööde esitamine.

8. Väljastatavad dokumendid

Mooduli lõpus tööend

Kogu koolituse lõpus tunnistus

9. Koolitajate kvalifikatsioon

Merle Linno on Tartu Ülikooli sotsiaalse heaolu nooremlektor ja mitmete erialade programmijuht. Merle Linno on teinud ka kohalikus omavalitsuses lastekaitsetööd.

Dagmar Narusson on Tartu Ülikooli kogukonnatöö lektor ja sotsiaalse innovatsiooni teadus. Dagmar Narusson on teinud ka tervishoiu sotsiaaltööd.

Tiina Merkuljeva on superviisor, coach ja grupi-psühhoterapeut, kes konsulteerib ka juhte ja organisatsioone. Tiina Merkuljeva on aidanud luua Sotsiaalkindlustusameti Lastekaitse osakonda ja tegutseb pikka aega lastekaitsetöötajate superviisorina.

Andres Aru on Õiguskantsleri Kantselei laste ja noorte õiguste osakonna juhataja.

Kristi Paron on Õiguskantsleri Kantselei vanemnõunik. Kristi Paron on koostanud ka

publikatsioone lapse parimate huvide teemal.

Kati Valma on lastekaitse peaspetsialist Tallinnas Nõmme linnaosas ning osalenud mitmete Eesti ja rahvusvaheliste uuringute läbiviimises, mis puudutavad lapse parimaid huve. Kati Valma on ka pikaajaline lastekaitsetöötajate koolitaja Lastekaitse Liidus ning lektor Tallinna Ülikoolis.

Karina Lõhmus-Ein on vandeadvokaat ja Eesti Advokatuuri perekonnaõiguse komisjoni liige. Karina Lõhmus-Ein on juhendanud perekonnaõiguse seminare Tartu Ülikoolis ja töötab advokaadibüroos Lillo & Lõhmus.

Sirje Agan-Liive on pereterapeutide koolitaja ja superviisor Eesti Pereteraapia Koolis. Sirje Agan-Liive on ka kriisipsühholoog, kes on töötanud peredega lastehaiglas, koolis, Tallinna Kriisiabikeskuses. Viimased kümmekond aastat teeb ta tööd pereterapeudina erapraksises.

Maria Žuravljova on Tartu Ülikooli Narva Kolledži noorsootöö nooremlektor, ta on olnud samas ka sotsiaaltöö assistent ning töötanud SOS Lasteküla Narva projekti koordinaatorina. Maria Žuravljova on töötanud ka peretöötajana, kriminaalhooldusametnikuna ja vabatahtlikuna. Ta on ka uuendanud hooldusperede koolitusmaterjale programmis PRIDE ning on vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ grupijuht ja asendushoolduse töötajate koolitaja.

Elmet Puhm on SOS Lasteküla teenuste arendusjuht. Elmet Puhm on kandnud väga erinevaid rolle asendushoolduses alates kasvatajast kuni nõunikuni sotsiaalministeeriumis. Ta on pikaajaline asendushoolduse töötajate koolitaja ning vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ grupijuht.